

සමාගම් අරමුදල - 2022

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සමාගම් අරමුදලේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව අරමුදල ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරීබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්නා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් අරමුදල විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආයෝජනය කර තිබූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර 02 ක් සඳහා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම රු.327,019 වුවද එය රු.1,626,768 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට හඳුනාගෙන තිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොළී ආදායම සහ ලැබිය යුතු පොළී ආදායම රු.1,299,749 කින් වැඩිපුර දක්වා තිබුණි.	ලැබිය යුතු පොළී ආදායම අතපසුවීමකින් අනෙකුත් ගණනය කර ඇති අතර ඉදිරි වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ආදායම වැඩිපුර	පොළී ආදායම නිවැරදිව ගණනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිරූපනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආයෝජන මිලදී ගැනීමේදී ගෙවීමට සිදු වූ උපචිත පොළිය ද, පිරිවැයෙහි කොටසක් ලෙස සලකා ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයෝජන වටිනාකම හා පොළී ආදායම රු.26,088,735 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	සොයා බලා නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.		ආයෝජන පිරිවැය ලෙස බැඳුම්කර මිලදීගැනීමට දැරූ පිරිවැයෙන් (Settlement Cost) උපචිත පොළී ඉවත්කළ පසු අගය (Clean Cost) පිරිවැය ලෙස සලකා ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) සමාගම් ලිපිගොනුවල ඇතුළත් ලේඛන e-ROC පද්ධතිය වෙනුවෙන් පරිලෝකනය කිරීම සඳහා ඉකුත් වර්ෂවලදී දරන ලද රු.81,291,355 ක වියදම,කෙරිගෙන යන වැඩ ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබූ අතර, එය සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සමුච්චිත අරමුදලින් කපා හැර තිබුණි.	ඉදිරි ගිණුම් තුළින් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	e-ROC පද්ධතිය වෙනුවෙන් දැරූ වියදමක් වන බැවින් එම වියදම ප්‍රාග්ධනිත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) අන්තර්ජාල ආදායම් රැස්කරන (Gateway) බැංකු ගිණුමකට සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂවලදී ලද තැන්පත් රු.908,212 ක් හා රු.193,953 ක ආපසු ගෙවීම් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඉතා ඉක්මනින් ගැලපීමට කටයුතු කරන බව.	අන්තර්ජාල ආදායම් රැස්කරන තාවකාලික ජංගම ගිණුම හරහා වන තැන්පත් කිරීම් සහ ආපසු ගෙවීම් මාසිකව සැසඳීම් කර නිවැරදි ආදායම ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඉ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස විදුලි ගාස්තු වෙනුවෙන් වූ රු.1,468,076 ක් සහ ඔක්තෝබර් සහ නොවැම්බර් මාසවල දුම්රිය බලපත්‍ර ගාස්තු වෙනුවෙන් වූ රු.121,275 ක බිල්පත්‍ර සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් ලෙස හඳුනාගෙන නොතිබීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ වියදම හා උපචිත වියදම් රු.1,589,351 ක් අඩුවෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	2023 අවසන් ගිණුම් සකස් කිරීමේදී ගිණුම්වලට ගැලපුම් කර නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	උපචිත පදනමට ගිණුම් පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඊ) ඉකුත් වර්ෂයේ හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ආයෝජනවල පොළී ආදායම හා ලැබිය යුතු පොළී ආදායම රු.16,231,946 ක් ගිණුම්ගත නොවීම නිවැරදි කිරීමේදී රු.21,371,607 ක් ලෙස රු.5,139,661 ක් වැඩියෙන් ගලපා තිබුණි.	2023 වර්ෂයේ ගිණුම් තුළින් නිවැරදි කිරීමට සටහන් කර ගන්නා ලද බව.	වැරදි නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම් පනතේ 296 (1) වන වගන්තිය	සෑම ඇවරකරුවකුම ලැබීම් හා ගෙවීම් පිළිබඳ ගිණුමක්(27 වන ආකෘතිය ප්‍රකාරව)	ගිණුම් ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කරන ලෙස දන්වමින් මින් පෙර ලිපි යැවීමට කටයුතු කර ඇතත් සමහර	පනතේ 297 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්වයා

	<p>සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා වෙත එවිය යුතු වුවත් සමාගම් 09 ක ඇවරකරුවන් පත් කර වර්ෂ 8 ක සිට වර්ෂ 16 ක් අතර කාල පරාසයක් ගත වී ඇතත් ලැබීම් හා ගෙවීම් පිළිබඳ ගිණුම ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>ඇවරකරුවන් ගිණුම් ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණ බව.</p>	<p>විසින් මෙම ඇවරකරුවන් පාලනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාගම් පනතේ 390 (1) වන වගන්තිය</p>	<p>සමාගමක් ගණන් බේරා වසා දැමීම ආරම්භ කිරීමේ දින සිට වසරක් ඇතුළත එය අවසන් නොකළ විට ගණන් බේරා වසා දැමීම අවසන් කරනු ලබන තෙක් අතරවාර වලදී ඇවර කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටි හා තත්ත්වය සම්බන්ධ ප්‍රකාශයක් (ආකෘතිය 32) රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා වෙත එවිය යුතු වුවත් අධිකරණ නියෝගය ලැබී වර්ෂ 8 ක සිට වර්ෂ 15 ක් දක්වා කාලයක් ගත වූ සමාගම් 12 ක මෙම විධිවිධානය අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>සෑම ලිපිගොනුවක් සඳහාම ඇවරකරුවන්ගේ වගකීම පිළිබඳව දන්වමින් අවවාදාත්මක ලිපි යැවීමට කටයුතු කර ඇති අතර ඇතැම් ගොනු සඳහා ගිණුම් ප්‍රකාශ ගොනු කිරීමට සමහර ඇවරකරුවන් කටයුතු කර ඇති බව.</p>	<p>ගණන් බේරා වසා දැමීමට පාත්‍ර වී ඇති සමාගම්වල කටයුතු කඩිනමින් අවසන් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර පනතේ විධිවිධාන අනුව කටයුතු නොකරන ඇවරකරුවන් සම්බන්ධව ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ 1645</p>	<p>2021 ජනවාරි සිට 2022 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් දක්වා වූ කාලය තුළ වාහන 3 ක් එකතුව කිලෝමීටර් 2954 ක් ධාවන කර ඇතත් එම ධාවනයන් රාජකාරී ගමන් බව තහවුරු කර ගැනීමට ධාවන සටහන් ලියා නොතිබුණි.</p>	<p>COVID 19 වසංගතය, ඉන්ධන අර්බුදය, රියදුරු මහතන් ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ සියළු රියදුරු මහතන් බස්නාහිර පළාතෙන් පිටත පදිංචිකරුවන් වීම නිසා ක්‍රමානුකූලව ඔවුන්ව සේවයේ යොදවා ගත නොහැකි විය. එම නිසා ධාවන සටහන් නිසි පරිදි පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වූ බව සහ මේ වනවිට ධාවන සටහන් නිසි පරිදි පවත්වාගෙන යාමට දැනුවත් කර ඇති බව.</p>	<p>සංචිත වාහන සඳහා විධිමත්ව ධාවන සටහන් පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.581,481,421 අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.418,498,586 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.162,982,835 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්ගේ ලැබීම් රු. 33,984,654 කින් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පොළී ආදායම රු.135,532,927 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2007 වර්ෂයේදී ඊ සර්විසස් ලංකා සමාගම පිහිටුවීමට අදාළව සියයට 35 ක රජයේ දායකත්වය වෙනුවෙන් එම සමාගමේ සාමාන්‍ය කොටස් හා වරණය කොටස් මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් වෙළඳ, අලෙවි සංවර්ධන සමූපකාර හා පාරිභෝගික සේවා අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ ගිණුමට මාරුකළ රු.90,275,000 ක මුදලක්, ආයෝජන යටතේ දක්වා තිබුණි. එසේ වුවද ආයෝජිත දිනයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් ලැබී නොතිබූ අතර, 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ සමාගම් පනතේ 131(1) වගන්තිය අනුව ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ 15 වන ආකෘතියට අනුව අමාත්‍යාංශ ලේකම් නමින් කොටස් හිමිකමක් පෙන්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ජනාධිපති විමර්ශන ඒකකයට, අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව වෙත වාර්තා කර ඇති බව සහ 2022.05.31 දින ඉහත සඳහන් කොමිෂන් සභාවෙන් ප්‍රගතිය දන්වන ලෙස සිහිකැඳවීම් ලිපියක්ද, ලේකම්, වෙළඳ, වාණිජ හා ආහාර සුරක්ෂිතතා අමාත්‍යාංශය වෙත මෙම සමාගම් ගණන් බේරා වසා දැමීමේ ප්‍රගතිය විමසා ලිපියක්ද යොමු කර ඇති බව.</p>	<p>සමාගම් පනතේ 131(1) වගන්තිය අනුව ඉදිරිපත් කරන 15 වන ආකෘතිවල නිරවද්‍යතාව තහවුරු කර ගතයුතු වීම, රජයේ මුදල් සුරක්ෂිත කර ගැනීමත් ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාගම් පනතේ 131 (1) හා (2) වගන්ති අනුව ලියාපදිංචි සමාගම් 114,096 ක් 2022 වර්ෂය වෙනුවෙන් වාර්ෂික වාර්තා ගොනුකළ යුතු වුවද සමාගම් 97,526 ක් එනම් සියයට 85 ක් එම නියෝගය පරිදි කටයුතු කර නොතිබුණි. එමෙන්ම ඉකුත් වර්ෂවලදී වාර්ෂික වාර්තා ගොනුකර නොතිබූ සමාගම් 85,249 කින් සමාගම් 65,796 ක් එනම් සියයට 67 ක් එම නියෝගය පැහැර හැර තිබුණි.</p>	<p>වාර්ෂික වාර්තා ගොනු නොකළ සමාගම් සඳහා නඩු පැවරීම වේගවත් කිරීම මඟින් වාර්ෂික වාර්තා ගොනු කිරීම උනන්දු කරවීමට කටයුතු කර ඇති බව.</p>	<p>වාර්ෂික වාර්තා ගොනු කිරීම උනන්දු කරවීම ද වාර්ෂික වාර්තා ගොනු නොකළ සමාගම් සඳහා නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කඩිනම් කරවීමද සිදුකර, හිඟ ආදායම අයකිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p>

(ඇ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 170 වගන්තිය ප්‍රකාරව පෞද්ගලික නොවන සෑම සමාගමකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා වෙත ලියාපදිංචි කළ යුතුය. එසේ වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සමාගම් 7,785 කින් සමාගම් 506 ක් එම නියමය අනුව කටයුතු කර ඇතත්, එසේ නොකළ සමාගම් මොනවාද යන්න නාමිකව හඳුනාගැනීමත්, අහිමි වූ ආදායම් සම්බන්ධ වාර්තා ලබාගැනීමත් පවත්නා e -ROC පද්ධතිය තුළින් නොහැකිවී තිබුණි.	කොවිඩ් තත්වය තුළදී ඇතැම් සමාගම් ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු නොකිරීම, තවත් සමාගම් අක්‍රියව පැවතීම, සමාගමකට මූල්‍ය වාර්තා භාරදිය හැක්කේ එම මූල්‍ය වාර්තා සහතික කිරීමෙන් පසුව වීම, වාර්තා ගොනු කිරීම සඳහා කාල දිගුවක් ලබාගත හැකි වීම වැනි සමාගම් ද මෙම සමාගම් යටතේ පවතින බව.	2022 වර්ෂය වෙනුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන ගොනු කළ යුතු සමාගම් සහ එයින් ශේෂපත්‍ර දින වන විටත් ගොනු නොකළ සමාගම් නාමිකව හඳුනාගැනීමට හැකිවන පරිදි e-ROC පද්ධතියේ Report Module ය සංවර්ධනය කළ යුතුය.
(ඈ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 487(3) හි විධිවිධාන අනුව යම් සමාගමක නම රෙජිස්ට්‍රාරයෙන් කපා හරිනු ලද අවස්ථාවක එහි නම කපා හරිනු ලැබූ දිනයට සමාගම සතුව තිබූ සියළු දේපල හා අයිතිවාසිකම් රජය සතු විය යුතු භාර රජයට මනාපයක් කළ හැකි බව 487(5) වගන්තියෙහි දැක්වේ. එසේ වුවද නාමය කපා හැර තිබූ සමාගම් සම්බන්ධයෙන් පනතේ විධිවිධාන පරිදි කටයුතු කිරීමට හැකි ලෙස පනතේ 527 වගන්තිය ප්‍රකාරව නියෝග සකස් කර නොතිබුණි.	පනතේ 527 වගන්තිය ප්‍රකාරව නියෝග සකස් කිරීමට ඉදිරියේදී පියවර ගනු ලබන බව සහ තහනමට ගැනීම සඳහා මෙම සමාගම් සතු දේපළ පවති ද යන්න ගැටළුවක් බව සහ එසේම දේපළ තිබුණ ද ඒවා හඳුනා ගැනීමට ක්‍රමවේදයක් නොමැති බව.	පනතේ විධිවිධාන පරිදි කටයුතු කිරීමට හැකි ලෙස පනතේ 527 වගන්තිය ප්‍රකාරව නියෝග සකස් කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 9(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාගමක නම වෙනස් කිරීමෙන් පසු වැඩ කරන දින 20 ක් ඇතුළත සමාගම විසින් ප්‍රසිද්ධ දැන්වීමක් පළ කළ යුතුය. එසේ දැන්වීමක් පළ කළ බව e- ROC පද්ධතියට එම දැන්වීමේ පිටපතක් උඩුගත කරවාගෙන තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වුවද එසේ කර නොතිබුණි.</p>	<p>සමාගමක නම වෙනස් කිරීමෙන් පසු වැඩ කරන දින 20 ක් ඇතුළත සමාගම විසින් ප්‍රසිද්ධ දැන්වීමක් පළ කර එම දැන්වීම පද්ධතියට උඩුගත කිරීම සමාගම සතු වගකීමක් බව.</p>	<p>ලියාපදිංචි සමාගම්, පනතට අනුකූලව කටයුතු කරන බව තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) දැනට භාවිත වන පරිගණක සමඟ භාවිත කළ නොහැකි බැවින්</p>	<p>වර්තමාන සැපයුම්කරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කර 35A</p>	<p>නිෂ්ක්‍රීයව පවතින ටෝනර් එලදායී ලෙස</p>

භාවිතයෙන් ඉවත් කර තිබූ ලේසර් පෙට් වර්ගයේ මුද්‍රණ යන්ත්‍ර වෙනුවෙන් මිලදීගෙන තිබූ 35A වර්ගයේ ටෝනර් 5ක් ද, අක්‍රිය ව පවතින ෆැක්ස් යන්ත්‍රයක් වෙනුවෙන් මිලදීගෙන තිබූ PG 50/40 වර්ගයේ ටෝනර් 5ක් වශයෙන් ටෝනර් 10 ක් වර්ෂ 02 කට වැඩි කාලයක සිට ගබඩාවේ නිෂ්ක්‍රීයව පවතින අතර ඒවා එලදායී ලෙස යෙදවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වර්ගයේ ටෝනර් හුවමාරු කර ගැනීමේ හැකියාවක් PG 50/40 වර්ගය භාවිත කරන යන්ත්‍රය නැවත අලුත්වැඩියාකර ටෝනර් භාවිත කිරීමට කටයුතු කරන බව.

යෙදවීමත් ටෝනර් ඇණවුම් කිරීමේදී අවශ්‍යතාවය නිවැරදිව හඳුනාගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) e-ROC ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් 2018 වර්ෂයේ මිලදීගත් රු.2,088,220 ක වටිනාකමකින් යුතු 10KAV වර්ගයේ Online UPS ඒකක (unit) 04 ක් සහ බැටරි 60 ක් උපයෝජනයකින් තොරව වසර 04 ක කාලයක සිට ගබඩාවේ නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

ගොඩනැගිල්ලේ මහල් 5 සඳහා 2018 නොවැම්බර් මස මිලදීගත් UPS 5 කින් එක් යන්ත්‍රයක් භාවිත කර ඇත.

මිලදීගත් උපකරණ එලදායී ලෙස උපයෝජන කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඈ) e-ROC පද්ධතිය මගින් වාර්තා ලබාගැනීම වෙනුවෙන් නිර්මාණය වී තිබූ Report Module ය තුළින් දෛනික/මාසික/වාර්ෂික ආදායම් වාර්තා, හිඟ ආදායම් හා ආදායම් වර්ගීකරණ වාර්තා ලබාගැනීමට හැකියාවක් නොතිබුණි.

දෙපාර්තමේන්තුවේ එක් එක් අංශවල අවශ්‍යතා (Requirements Gathering) අනුව පද්ධතිය සංවර්ධනය කර ඇති බව ද ආදායම් පිළිබඳ වාර්තා හා ඒවායේ වර්ගීකරණයන් ලබා ගැනීමට හැකි වන පරිදි පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කරන බව.

පද්ධතිය තුළින් වාර්තා ලබාගැනීමේ පහසුව තිබිය යුතුය.